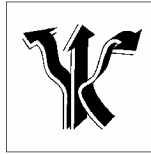

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

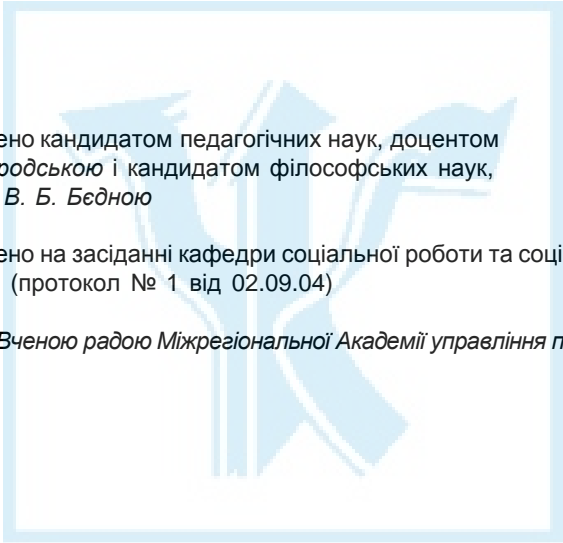
МАУП

**НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
дисципліни**

**“ОРГАНІЗАЦІЯ БЛАГОДІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ”
(для молодших спеціалістів, бакалаврів)**

МАУП

Київ 2005

Підготовлено кандидатом педагогічних наук, доцентом
Л. М. Забродською і кандидатом філософських наук,
доцентом *В. Б. Бєдною*

Затверджено на засіданні кафедри соціальної роботи та соціальної
педагогіки (протокол № 1 від 02.09.04)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

Забродська Л. М., Бєдня В. Б. Навчальна програма дисципліни
“Організація благодійної діяльності” (для молодших спеціалістів, бака-
лаврів). — К.: МАУП, 2005. — 16 с.

Навчальна програма містить пояснювальну записку, навчально-тема-
тичний план, програмний матеріал до вивчення дисципліни “Організація
благодійної діяльності”, питання для самоконтролю, а також список реко-
мендованої літератури.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

В історії розвитку будь-якої країни можна знайти зв'язок між формами та видами соціальної роботи і наявних соціальних проблем. І хоча в Україні соціальна робота як професійна діяльність загалом тільки починає розвиватися, окремі її види і форми мають тривалий історичний розвиток. В умовах переходу до ринкової економіки, різкої зміни характеру і форм соціальних відносин у суспільстві, ламання звичних стереотипів життєвого досвіду, втрати багатьма людьми особистих соціальних перспектив зростає небезпека соціальних конфліктів, соціально-психологічної депресії.

До непрофесійної діяльності належать різні види добровільної допомоги і взаємопідтримки, що є невіддільними компонентами життєдіяльності окремих суб'єктів і соціальної практики загалом у будь-якому суспільстві. Починаючи з 30-х років ХХ ст. у багатьох країнах значного поширення набули різні форми непрофесійної соціальної роботи, активізувалися зусилля, спрямовані на дослідження у сфері розвитку форм і напрямів непрофесійної соціальної роботи. Усе це сприяло формуванню організаційної моделі добродійності та благодійної діяльності.

Розгортання нових і модернізація традиційних форм організації соціальної роботи, загострення соціально-психологічної напруженості в умовах політичної нестабільності й економічної кризи особливо актуалізують питання організації благодійної діяльності, методології і технологій її здійснення й відповідного соціального проектування.

Займаючись проблемами організації благодійної діяльності на різних рівнях, важливо активно використовувати досвід допомоги різним групам населення. Варто також враховувати, що особливості в організації благодійної діяльності й використанні окремих її методів зумовлені специфікою теоретико-методологічних підходів до соціальних проблем.

Навчальна дисципліна “Організація благодійної діяльності” входить до програми підготовки бакалаврів Міжрегіональної Академії управління персоналом.

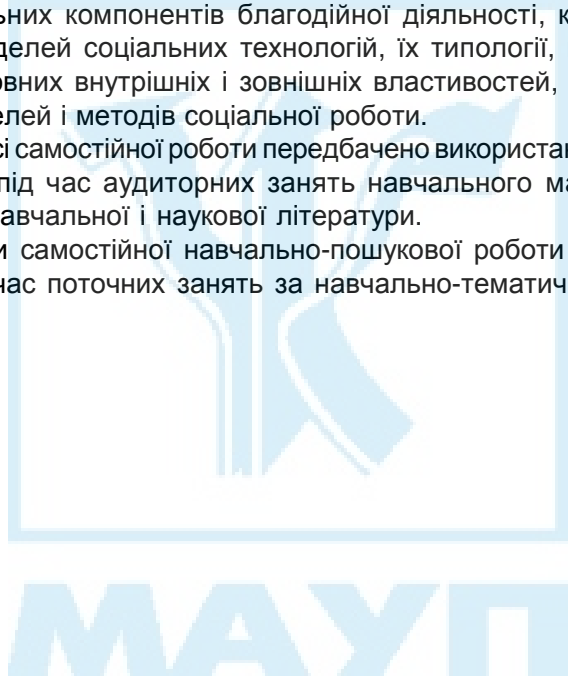
Мета навчальної дисципліни — розкрити концептуальну та змістову сутність напрямів і технологій благодійництва та бла-

годійної діяльності з урахуванням організаційних закономірностей і особливостей реформування суспільства, що становлять методологічну основу теоретичної і практичної підготовки спеціалістів цієї галузі.

Зміст програми спрямований на вивчення організаційних і методологічних принципів упровадження основних моделей благодійництва, розробку організаційних засад благодійної діяльності як цілісного процесу, організаційних основ змістових і процесуальних компонентів благодійної діяльності, концептуальних моделей соціальних технологій, їх типології, виокремлення основних внутрішніх і зовнішніх властивостей, психологічних моделей і методів соціальної роботи.

У процесі самостійної роботи передбачено використання знань здобутого під час аудиторних занять навчального матеріалу, вивчення навчальної і наукової літератури.

Підсумки самостійної навчально-пошукової роботи підбиваються під час поточних занять за навчально-тематичним планом.

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
вивчення дисципліни
“ОРГАНІЗАЦІЯ БЛАГОДІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ”

№ пор.	Назва розділу і теми
	<i>Вступ до організації благодійної діяльності</i>
	<i>I. Соціалізація суспільства як умова соціальної благодійної діяльності</i>
1	Сучасні тенденції благодійництва в суспільстві
2	Визначення термінів і понять, що характеризують благодійну діяльність
	<i>II. Організаційні засади благодійництва і благодійної діяльності</i>
3	Суспільний характер діяльності благодійників і благодійних організацій
4	Нормативно-правові основи благодійної діяльності
5	Основні напрями благодійництва і благодійної діяльності
	<i>III. Організаційно-правове регулювання благодійництва і діяльності благодійних організацій</i>
6	Організаційно-правові форми благодійних організацій
7	Статус благодійних організацій
8	Статут благодійної організації
	<i>IV. Матеріально-фінансове забезпечення благодійної діяльності</i>
9	Майно благодійної організації і джерела формування її коштів
10	Фінансова діяльність благодійної організації і контроль за її діяльністю
	<i>V. Держава, благодійництво і благодійна діяльність</i>
11	Державна підтримка благодійництва і благодійної діяльності
12	Звітність благодійної організації
	<i>VI. Міжнародна благодійна діяльність</i>
13	Здійснення міжнародної благодійної діяльності
14	Благодійництво і благодійна діяльність іноземних громадян на території України

ПРОГРАМНИЙ МАТЕРІАЛ
до вивчення дисципліни
“ОРГАНІЗАЦІЯ БЛАГОДІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ”

Вступ до організації благодійної діяльності

Розділ I. Соціалізація суспільства як умова соціальної благодійної діяльності (6 год, з них 2 год — лекційні заняття)

Тема 1. Сучасні тенденції благодійництва в суспільстві (2 год, з них 1 год — лекційні заняття)

Правове регулювання відносин у суспільстві. Соціальні процеси і соціальні технології. Середовище благодійної діяльності.

Закономірності соціального розвитку людини. Благодійність у контексті цивілізованої своєрідності України.

Благодійність як форма соціальної роботи. Спільне і відмінне у благодійництві, благодійній діяльності та соціальній роботі. Основні параметри благодійництва і благодійної діяльності (цілі, методи, структура тощо).

Література [3; 8; 9; 16; 18–20; 25]

Тема 2. *Визначення термінів і понять, що характеризують благодійну діяльність (4 год, з них 1 год — лекційні заняття)*

Соціальна діяльність, соціальні відносини, благодійництво і благодійна діяльність. Гуманістичний підхід до організації благодійництва в суспільстві — основа благодійної діяльності.

Благодійна організація, благодійники. Набувачі благодійної допомоги (фізичні та юридичні особи). Підтримка набувачів, меценатство, спонсорство.

Література [1; 3; 7; 13; 17; 29; 30]

Розділ II. Організаційні засади благодійництва і благодійної діяльності (16 год, з них 7 год — лекційні заняття)

Тема 3. *Суспільний характер діяльності благодійників і благодійних організацій (2 год, з них 1 год — лекційні заняття)*

Історичне коріння благодійництва і благодійної діяльності. Благодійність і меценатство в дореволюційній Росії. Джерела організації благодійної діяльності. Благодійність і соціальна робота в суспільстві. Благодійність як вид соціальної активності. Організаційний, операційний і етичний компоненти благодійної діяльності.

Література [13; 14; 16; 17; 20; 21; 29]

Тема 4. Нормативно-правові основи благодійної діяльності (3 год, з них 1 год — лекційні заняття)

Законодавство про благодійництво та благодійні організації. Нормативно-правові акти регулювання благодійництва і благодійної діяльності.

Політична і організаційна парадигми благодійництва як основа благодійної діяльності.

Література [1; 8; 18; 19; 22; 30]

Тема 5. Основні напрями благодійництва і благодійної діяльності (11 год, з них 5 год — лекційні заняття)

Напрями благодійної діяльності як організаційна основа благодійництва в суспільстві. Сприяння реалізації загальнодержавних, регіональних, місцевих і міжнародних програм.

Поліпшення матеріального становища набувачів благодійної допомоги. Сприяння соціальної реабілітації малозабезпечених, безробітних, інвалідів та інших осіб, які потребують піклування.

Подання допомоги громадянам, які постраждали внаслідок стихійного лиха, екологічних, техногенних та інших катастроф, соціальних конфліктів, нещасних випадків, а також жертвам репресій, біженцям.

Сприяння розвитку науки і освіти, реалізації науково-освітніх програм, надання допомоги вчителям, ученим, студентам, учням.

Сприяння розвитку культури, в тому числі реалізації програм національно-культурного розвитку, доступу до культурних цінностей і художньої творчості; надання допомоги талановитій творчій молоді.

Надання допомоги в розвитку видавничої справи, засобів масової інформації, інформаційної інфраструктури.

Сприяння розвитку природно-заповідного фонду та природоохоронної справи.

Сприяння розвитку охорони здоров'я, масової фізичної культури, спорту і туризму, пропагування здорового способу життя, захисту материнства і дитинства.

Сприяння охороні та збереженню культурної спадщини, історико-культурного середовища, пам'яток історії та культури, місць поховань.

Реалізація професійних функцій соціальним працівником: комунікативної, педагогічної, організаційної, психологічної тощо.

Література [1; 8; 9; 14; 15; 20; 24; 29]

Розділ III. Організаційно-правове регулювання благодійництва і діяльності благодійних організацій (13 год, з них 4 год — лекційні заняття)

Тема 6. Організаційно-правові форми благодійних організацій (4 год, з них 2 год — лекційні заняття)

Організаційно-правові форми благодійництва. Засновники благодійних організацій. Членська благодійна організація. Створення благодійних фондів і благодійних установ. Діяльність фундацій, місій, ліг тощо.

Література [1; 4; 5; 13; 15; 20; 22]

Тема 7. Статус благодійних організацій (4 год, з них 1 год — лекційні заняття)

Територіальний принцип утворення і діяльності благодійних організацій. Всеукраїнські, місцеві та міжнародні благодійні організації. Створення відділень, філій і представництв благодійних організацій. Територія діяльності благодійної організації.

Державна реєстрація благодійної організації. Відмова в державній реєстрації благодійної організації. Реорганізація і ліквідація благодійної організації.

Література [1; 6; 9; 10; 16; 18; 21]

Тема 8. Статут благодійної організації (5 год, з них 1 год — лекційні заняття)

Основні поняття підстави діяльності благодійної організації (назва, місцезнаходження, статус та організаційно-правова форма). Предмет, цілі, завдання та основні форми благодійної діяльності.

Порядок утворення і діяльності органів управління благодійною організацією. Джерела фінансування і порядок внесен-

ня змін до статуту. Права і обов'язки благодійної організації та її членів.

Література [1; 11; 12; 14; 17; 26; 27]

Розділ IV. Матеріально-фінансове забезпечення благодійної діяльності (6 год, з них 2 год — лекційні заняття)

Тема 9. Майно благодійної організації і джерела формування її коштів (3 год, з них 1 год — лекційні заняття)

Майно і кошти благодійних організацій. Внески засновників та інших благодійників. Цільові благодійні внески і пожертвування. Надходження від проведення благодійних кампаній. Доходи від депозитних вкладів і цінних паперів. Господарська діяльність благодійної організації.

Література [12; 17; 18; 23; 24; 29; 30]

Тема 10. Фінансова діяльність благодійної організації і контроль за її діяльністю (3 год, з них 1 год — лекційні заняття)

Спрямованість фінансової діяльності на благодійництво. Облік коштів для господарської та благодійної діяльності. Порядок відкриття та ведення банківських рахунків. Надходження благодійної організації від фінансової діяльності. Здійснення контролю за діяльністю благодійних організацій.

Література [1; 18; 22; 26]

Розділ V. Держава, благодійництво і благодійна діяльність (6 год, з них 2 год — лекційні заняття)

Тема 11. Державна підтримка благодійництва і благодійної діяльності (3 год, з них 1 год — лекційні заняття)

Держава в особі органів влади. Захист прав та інтересів фізичних і юридичних осіб — учасників благодійництва і благодійної діяльності. Втручання органів державної влади, органів місцевого самоврядування та їх посадових осіб у діяльність благодійних організацій.

Програма церковної взаємодії з державою і суспільством у соціальній сфері. Благодійні фонди різних конфесій. Діяльність православних благодійних організацій: мета, форми, методи.

Література [1; 11; 18; 22; 28; 29]

Тема 12. Звітність благодійної організації (3 год, з них 1 год — лекційні заняття)

Обсяг і форми статистичної звітності благодійних організацій. Форми, порядок складання і подання фінансової звітності про використання коштів і майна благодійними організаціями. Відповідальність за порушення законодавства про благодійництво та благодійні організації.

Література [1; 9; 14; 19; 24; 25]

Розділ VI. Міжнародна благодійна діяльність (6 год, з них 2 год — лекційні заняття)

Тема 13. Здійснення міжнародної благодійної діяльності (3 год, з них 1 год — лекційні заняття)

Досвід зарубіжних благодійних організацій. Часткова благодійність: світовий досвід. Нормативно-правова основа здійснення міжнародної благодійної діяльності. Пріоритетні напрями в міжнародній благодійній діяльності. Набувачі міжнародного благодійництва. Форми міжнародної благодійної діяльності. Міжнародні благодійні проекти.

Література [7; 10; 15; 22; 24; 26; 29]

Тема 14. Благодійництво і благодійна діяльність іноземних громадян на території України (3 год, з них 1 год — лекційні заняття)

Форми здійснення благодійної діяльності іноземними громадянами, особами без громадянства, іноземними і міжнародними організаціями на території України. Порядок надання гуманітарної та іншої матеріальної допомоги.

Література [1; 7; 8; 11; 12; 16; 24; 26]

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Сучасні тенденції благодійництва в суспільстві.
2. Правове регулювання відносин у суспільстві. Відповідь обґрунтувати.
3. Спільне і відмінне у благодійництві, благодійній діяльності та соціальній роботі.
4. Основні параметри благодійництва і благодійної діяльності.
5. Гуманістичний підхід в організації благодійництва в суспільстві — основа благодійної діяльності.
6. Набувачі благодійної допомоги.
7. Історичні коріння благодійництва і благодійної діяльності.
8. Джерела організації благодійної діяльності.
9. Організаційний, операційний і етичний компоненти благодійної діяльності.
10. Якісні риси специфіки благодійництва і благодійної діяльності.
11. Нормативно-правові акти регулювання благодійництва і благодійної діяльності.
12. Політична і організаційна парадигми благодійництва як основа благодійної діяльності.
13. Напрями благодійної діяльності як організаційна основа благодійництва в суспільстві.
14. Шляхи і напрями реалізації загальнодержавних, регіональних, місцевих і міжнародних благодійних програм у суспільстві.
15. Поліпшення матеріального становища набувачів благодійної допомоги.
16. Методи сприяння соціальній реабілітації малозабезпечених, безробітних, інвалідів та інших осіб, які потребують піклування.
17. Доцільність надання допомоги громадянам, які постраждали внаслідок стихійного лиха, екологічних, техногенних та інших катастроф, у результаті соціальних конфліктів, нещасних випадків, а також жертвам репресій, біженцям.
18. Шляхи сприяння розвитку науки і освіти, реалізації науково-освітніх програм, надання допомоги вчителям, вченим, студентам, учням.

19. Шляхи сприяння розвитку культури, в тому числі реалізації програм національно-культурного розвитку, доступу до культурних цінностей та художньої творчості; надання допомоги талановитій творчій молоді.
20. Методи надання допомоги в розвитку видавничої справи, засобів масової інформації, інформаційної інфраструктури.
21. Технології сприяння розвитку природно-заповідного фонду та природоохоронної справи.
22. Шляхи сприяння розвитку охорони здоров'я, масової фізичної культури, спорту і туризму, пропагування здорового способу життя, захисту материнства і дитинства.
23. Напрями сприяння охороні та збереженню культурної спадщини, історико-культурного середовища, пам'яток історії та культури, місць поховань.
24. Реалізація професійних функцій благодійництва: комунікативної, педагогічної, організаційної, психологічної тощо.
25. Організаційно-правові форми благодійних організацій.
26. Засновники благодійних організацій.
27. Благодійні фонди. Навести приклади.
28. Створення і діяльність благодійних фондаций, місій, ліг тощо.
29. Територіальний принцип утворення і діяльності благодійних організацій.
30. Всеукраїнські, місцеві та міжнародні благодійні організації. Наведіть приклади.
31. Створення відділень, філій і представництв благодійних організацій.
32. Територія діяльності благодійної організації.
33. Доцільність державної реєстрації благодійної організації.
34. Реорганізація і ліквідація благодійної організації.
35. Основні поняття підстави діяльності благодійної організації (назва, місцезнаходження, статус та організаційно-правова форма).
36. Предмет, цілі, завдання та основні форми благодійної діяльності.
37. Порядок утворення і діяльності органів управління.

38. Джерела фінансування і порядок внесення змін до статуту.
39. Права і обов'язки благодійної організації та її членів.
40. Використання майна та коштів благодійних організацій.
41. Призначення внесків засновників та інших благодійників.
42. Цільові благодійні внески і пожертвування.
43. Джерела надходження від проведення благодійних кампаній.
44. Господарська діяльність благодійної організації.
45. Спрямованість фінансової діяльності на благодійництво.
46. Порядок відкриття і ведення банківських рахунків.
47. Надходження благодійної організації від фінансової діяльності.
48. Методи контролю за діяльністю благодійних організацій.
49. Державна підтримка благодійництва і благодійної діяльності. Навести приклади.
50. Захист прав та інтересів фізичних і юридичних осіб — учасників благодійництва та благодійної діяльності.
51. Втручання органів державної влади, органів місцевого самоврядування та їх посадових осіб у діяльність благодійних організацій.
52. Форми, порядок складання та подання фінансової звітності про використання коштів і майна благодійними організаціями.
53. Відповідальність за порушення законодавства про благодійництво і благодійні організації.
54. Міжнародна благодійна діяльність. Навести приклади.
55. Нормативно-правова основа здійснення міжнародної благодійної діяльності.
56. Пріоритетні напрями міжнародної благодійної діяльності.
57. Набувачі міжнародного благодійництва.
58. Форми міжнародної благодійної діяльності.
59. Міжнародні благодійні проекти. Навести приклади.
60. Форми здійснення благодійної діяльності іноземними громадянами, особами без громадянства, іноземними і міжнародними організаціями на території України.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Закон України “Про благодійництво та благодійну діяльність”.
2. Анциферова Л. И. Способность личности к преодолению деформаций своего развития // Психол. журн. — 1999. — Т. 20; № 1.
3. Благодійництво і благодійна діяльність у суспільстві / За ред. О. Н. Струщенко. — К.: Зміна, 2001. — 168 с.
4. Бреева Е. Б. Программа социальной работы с безработными и их семьями. — М.: Центр общечеловеческих ценностей, 1994.
5. Ващенко М. О. Благодійність: форми і методи реалізації. — Х.: Струм, 2000. — 184 с.
6. Вынужденная миграция: Причины, состояние, перспективы, миграционная политика. — М.: Луч, 1993.
7. Грищук О. П. Світовий досвід благодійництва. — Х.: Укр. часопис. — 1999. — 112 с.
8. Дорошенко А. М. Благодійництво у суспільстві. — К.: Вітас, 2001. — 152 с.
9. Жуков В. И. Социально-экономическая ситуация и социальная политика. Защитить человека. — М., 1994.
10. Зайнышев Э. Г. Взаимосвязь социальной политики и социальной работы. — М., 1994.
11. Зишман А. Л. Основні напрями благодійної діяльності. — Одеса: Вид-во ОДУ, 2000. — 184 с.
12. Климов С. В. Христианский смысл милосердия // Милосердие: Учеб. пособие / Под ред. М. П. Мчедлова. — М.: РОССПЭН, 1998. — С. 23–89.
13. Концепция возрождения духовного просвещения и благотворительности // Журн. Моск. патриархии. — 1991. — № 7. — С. 40–42.
14. Манулов К. М. Від благодійництва до соціальної роботи. — К.: Шлях, 2000. — 98 с.
15. Матвієнко В. Соціальні технології. — К.: Укр. пропілеї, 2001. — 446 с.

16. *Нищеретный П. И.* Исторические корни и традиции развития благотворительности в России. — М., 1993.
17. *Основы социальной работы* / Отв. ред. П. Д. Павленок. — М.: ИНФРА-М, 1997. — С. 223–231, 253–162.
18. *Пащенко Т. Г.* Соціальна політика і благодійництво. — Л.: ЛОТОС, 2000. — 158 с.
19. *Рамус Г. П.* Благодійна діяльність у суспільстві. — Л.: МОНТ, 2002. — 128 с.
20. *Сметанський М. А.* Загальнолюдські цінності та благодійна діяльність у суспільстві. — К.: Вид-во КПУ, 1996. — 114 с.
21. *Соловьев А. В.* Процесс рождения новых профессий: Социальная работа в США, Великобритании и России // Взаимосвязь социальной работы и социальной политики / Под ред. Ш. Рамон. — М., 1997. — 188 с.
22. *Социальная работа и социальная политика: Новые ценностные ориентации* // Гуманитарные науки и образование: проблемы и перспективы: Сб. ст. — Саранск, 1997. — С. 293–321.
23. *Социальное прогнозирование и моделирование.* — М., 1995.
24. *Социальные ориентиры обновления общества и человека* / Под ред. Т. И. Заславской. — М., 1998.
25. *Темников Л. А.* Благотворительность в контексте духовного развития общества. — Калуга, 1996. — 94 с.
26. *Теория социальной работы: Учеб. пособие* / Е. В. Андриенко и др.; Под ред. М. В. Ромма. — Новосибирск: Изд-во НГНУ, 2000. — Ч. 2. — 112 с.
27. *Учебные планы и программы подготовки социальных работников (из зарубежного опыта).* — М., 2002.
28. *Фирсов М. В.* Введение в теоретические основы социальной работы: Историко-понятийный аспект. — М., 1997. — 166 с.
29. *Фромм Э.* Человеческая ситуация. — М.: Смысл, 1995. — 239 с.
30. *Чижов Л. С., Богомоллов Ю. П.* Занятость и экономическая реформа. — М.: Изд-во НИЭИ, 1992.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	3
Навчально-тематичний план вивчення дисципліни “Організація благодійної діяльності”	5
Програмний матеріал до вивчення дисципліни “Організація благодійної діяльності”	5
Питання для самоконтролю	11
Список рекомендованої літератури	14

Відповідальний за випуск *Н. В. Медведєва*
Редактор *І. В. Хронюк*
Комп'ютерне верстання *Т. В. Кулік*

МАУП
Зам. № ВКЦ-1898

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП